

การดำเนินชีวิตหลังการผ่าตัดต่อกระดูกของผู้สูงอายุ ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี : กรณีศึกษาเชิงคุณภาพ เฉพาะผู้ที่ได้รับการผ่าตัดจากโรงพยาบาลบ้านแพ้ว

ศรีเมือง พลังฤทธิ์ ศศ.ด.*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาชีวิตความเป็นอยู่หลังการผ่าตัดต่อกระดูกของผู้สูงอายุ และประเมินโครงการคัดกรองต่อกระดูกของผู้สูงอายุ

วัสดุและวิธีการ: การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในผู้สูงอายุที่ผ่านการคัดกรองสุขภาพตาในโครงการคัดกรองต่อกระดูก และไปรับการผ่าตัดต่อกระดูกที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (มหาชน) จำนวน 33 คน ซึ่งเป็นโครงการที่จัดร่วมกันระหว่างศูนย์แพทย์ปฐมภูมิและแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับ เทศบาลเมืองลำสามแก้ว ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย สัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวคำถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย: สัมภาษณ์เชิงลึกได้ 22 คน (ร้อยละ 66.7) เป็นเพศหญิง 17 คน อายุเฉลี่ย 72.14 ปี หลังจากทราบว่า เป็นต่อกระดูกต้องรับการผ่าตัด ส่วนใหญ่ไม่กลัวเพราะอยากมองเห็น เคยผ่าตัดมาแล้ว มีเพื่อนไปผ่าตัดด้วย มีคนบอกว่าไม่เจ็บ และชื่อเสียงของโรงพยาบาลบ้านแพ้ว ส่วนใหญ่มีความรู้สึกดีต่อการผ่าตัดต่อกระดูกที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว เพราะได้บริการดี ใช้เวลาผ่าตัดไม่นาน ผ่าแล้วมองเห็นได้ดี มีอาหารให้ นอนค้างคืนเดียว มีเพื่อนไปด้วย และมีรถรับส่ง ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหาที่ต้องนอนพักที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดต่อกระดูก มีความสุขดีหลังการผ่าตัดต่อกระดูก ทำให้สามารถมองเห็น ดำเนินชีวิตได้เหมือนปกติสุข เกือบทุกคนเห็นว่าไม่มีความทุกข์หลังการผ่าตัดต่อกระดูก มีชีวิตความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตหลังการผ่าตัดต่อกระดูกดีขึ้น สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ปกติสุข ไม่เป็นการทำให้ผู้อื่น หากจะต้องผ่าตัดต่อกระดูกอีกข้าง ส่วนใหญ่อยากเข้าร่วมโครงการเพราะไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้รับบริการดี ชื่อเสียงที่ดีของโรงพยาบาล ทีมแพทย์พยาบาลเก่ง มีเพื่อนไปด้วย และสะดวกมีรถรับส่ง

ข้อเสนอแนะ: ควรจัดโครงการคัดกรองและผ่าตัดต่อกระดูกทุกปี

คำสำคัญ: การดำเนินชีวิต ต่อกระดูก ผู้สูงอายุ การวิจัยเชิงคุณภาพ

*รองศาสตราจารย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี

Daily activities of elderly after having cataract surgery, living in Kukot subdistrict, Lamlukka district, Pathumthani Province: A qualitative study of ones who have had their surgery done at Banphaeo Hospital

Srimuang Palangrit PhD*

Abstract

Objectives: To study lives and well-being after cataract surgery of the elderly and evaluate a cataract-screening project for the elderly.

Materials and Methods: This qualitative research was conducted with 33 elderly who had diagnosed with cataract by a cataract-screening project and underwent cataract surgery at Ban Phaeo Hospital. This project was conducted in collaboration with a Primary Medical Unit, the Applied Thai Traditional Medicine Centre, Faculty of Medicine, Thammasat University, Lam Samkaew Municipality, Kukot Subdistrict, and Lamlukka District of Pathumthani. Data were collected by the researchers using a guided questionnaire through in-depth interviews. Data analysis were done using content analysis.

Results: In-depth interviews were conducted on only 22 patients (66.7 percent); 17 of which were female. The average age of participants was 72.14 years old. Patients expressed that once aware of their cataract that needed surgery, most patients did not fear because they wanted to see well, had experienced previous surgery, had friends who also went for surgery at the same time, were told that it would not hurt, and the Hospital's reputation. In terms of satisfaction against cataract surgery at Ban Phaeo hospital, the majority of participants responded that they received good services; the surgery did not take time; they could see well after the surgery; food and transportation were provided free of charge; they only had to stay overnight, and they had somebody accompanying them. The majority of respondents stated that they had no problems to be hospitalized at Ban Phaeo Hospital. Moreover, they said that were happy because they had comfortable overnight stays and received health services free of charge. Their better eyesight from the surgery provided them with an ability to live their usual life independently resulting in their quality of life improvement. In case that cataract surgery is needed on another eye, the majority participants mentioned that they wanted to have the operation. Key success factors of the project enrolment included good and free services, the Hospital's good reputation, competency of doctors, and nurses, peer hospitalization, and convenient transportation.

Suggestion: The screening and cataract surgery project should be operated every year.

Keywords: daily activities, cataract, elderly, qualitative study

*Associate Professor, Faculty of Medicine, Thammasat University, Pathum Thani

บทนำ

ประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทย (คือผู้ที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) ในปี พ.ศ. 2543 และ พ.ศ. 2553 จากจำนวน 5,792,970 เพิ่มขึ้นเป็น 8,011,000 ล้านคน หรือจากร้อยละ 9.5 เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.9¹ จัดว่าประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ (ageing society) เพราะสัดส่วนผู้สูงอายุเกินร้อยละ 10 ตามที่องค์การสหประชาชาติกำหนดไว้

โรคตาเป็นโรคหนึ่งที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ ปัญหาสำคัญของตาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุคืออาการต้อกระจก ซึ่งในประเทศไทยกำลังพัฒนารวมทั้งประเทศไทย สาเหตุมักเกิดจากต้อกระจก และ ต้อหิน^{2,3} ซึ่งแตกต่างจากประเทศที่พัฒนาแล้วที่สาเหตุต้อกระจกอันดับหนึ่งเกิดจากโรคจุดศูนย์กลางจอประสาทตาเสื่อม^{4,5} การตรวจคัดกรองทางตาทำให้มีโอกาสพบโรคที่ผู้ป่วยมีแต่ไม่รู้ตัว เช่น ในประเทศอินเดีย มีการศึกษาพบว่า จากการตรวจคัดกรองทำให้พบต้อหินรายใหม่ในผู้ที่ยังไม่รู้ตัวว่าเป็นต้อหินได้มากถึงร้อยละ 93⁶

ศูนย์บริการปฐมภูมิ (ปัจจุบันชื่อศูนย์แพทย์ปฐมภูมิและแพทย์แผนไทยประยุกต์) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นสถานบริการทางการแพทย์ ตั้งอยู่ในตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีบทบาทหน้าที่หลัก 4 ด้าน ได้แก่ ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสภาพ ได้ร่วมโครงการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รับขึ้นทะเบียนบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชากรในพื้นที่บางส่วนของตำบลคูคต ทำงานในลักษณะเครือข่าย ร่วมกับสถานบริการอื่นๆ ศูนย์แพทย์ปฐมภูมิฯ จึงร่วมมือกับเทศบาลเมืองลำสามแก้ว จัดทำโครงการคัดกรองต้อกระจกของผู้สูงอายุ เมื่อวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2556 ณ ศูนย์กีฬาเทศบาลเมืองลำสามแก้ว ซึ่งเป็นโครงการที่บูรณาการ การบริการสุขภาพ กับการเรียนการสอน (นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 รายวิชาการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม 4) และกับการวิจัย (เรื่อง ความชุกของโรคตาของผู้สูงอายุ ในโครงการตรวจคัดกรองภาวะสุขภาพตา ของศูนย์บริการปฐมภูมิ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)⁷ มีผู้เข้าร่วมโครงการคัดกรอง 711 คน ข้อมูลสมบุรณ์ 672 คน โรคตาที่พบบ่อยในผู้สูงอายุมักเกิดจาก ต้อเนื้อ ต้อกระจก ต้อหิน และเบาหวานที่จอประสาทตา พบมีต้อกระจกที่ยินดีไปรับการผ่าตัดต้อกระจกที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว 33 คน ผู้วิจัยจึงประสงค์ติดตามศึกษาชีวิตความเป็นอยู่หลังการผ่าตัดต้อกระจกของผู้สูงอายุที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว และ

ติดตามผลของการทำโครงการคัดกรองต้อกระจกของผู้สูงอายุ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการดำเนินการวางแผนการดูแลประชากรในชุมชนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาชีวิตความเป็นอยู่หลังการผ่าตัดต้อกระจกของผู้สูงอายุ และติดตามผลของการทำโครงการคัดกรองต้อกระจกของผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สูงอายุที่ผ่านการคัดกรองสุขภาพตาในโครงการคัดกรองต้อกระจกของผู้สูงอายุ และไปรับการผ่าตัดต้อกระจกที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว จำนวน 33 คน โครงการวิจัยนี้ ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชุดที่ 1 (คณะแพทยศาสตร์)

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยโทรศัพท์ขออนุญาตและถามเส้นทาง จากนั้นเดินทางไปที่บ้านของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้ที่ไปรับการผ่าตัดต้อกระจกที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (มหาชน) ตามรายชื่อและที่อยู่ เมื่อไปถึงบ้านผู้สูงอายุ กล่าวสวัสดี แนะนำตัว ถามถึงความสะดวกที่จะพูดคุย อธิบายตาม information sheet ถามความสมัครใจ ผู้สูงอายุที่สมัครใจขอให้ลงชื่อใน consent form และขออนุญาตบันทึกเสียง จากนั้นสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวคำถาม ใช้เวลาประมาณ 30-45 นาทีต่อคนเมื่อเสร็จแล้วกล่าวขอบคุณ มอบลูกบอลบริหารมือ และกล่าวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล ถอดเทปบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ กำหนดดัชนีให้รหัสข้อมูล จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ เชื่อมโยงข้อมูล จากนั้นตีความของข้อมูลตามประเด็นคำถาม

ผลการวิจัย

จากจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่กำหนดไว้ 33 คน สัมภาษณ์เชิงลึกได้ 22 คน (ร้อยละ 66.7) สัมภาษณ์เชิงลึกไม่ได้ 11 คน (เนื่องจากเสียชีวิต 1 คน ย้ายที่อยู่ติดต่อไม่ได้ 3 คน เลขที่บ้านไม่ถูกต้อง 2 คน โทรศัพท์ติดต่อไม่ได้ 5 คน) ในจำนวน 22 คน เพศหญิง 17 คน เพศชาย 5 คน อายุเฉลี่ย 72.14 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.71 ปี อายุน้อยสุด 62 ปี อายุมากที่สุด 87

1. ความรู้สึกหลังจากทราบว่าเป็นต่อกระจก ต้องรับการผ่าตัด ส่วนใหญ่ไม่กลัว (16 คน) โดยให้เหตุผลว่าอยากมองเห็น เคยผ่าตัดมาแล้ว (ผ่าตัดต่อกระจก ผ่าตัดอื่นๆ) บางรายไม่เคยผ่าตัดมาก่อนแต่ด้วยอยากมองเห็นจึงไม่กลัว มีเพื่อนๆ ไปผ่าตัดด้วย มีคนบอกว่าไม่เจ็บ และได้ยินชื่อเสียงของโรงพยาบาลบ้านแพ้ว ส่วนที่กลัว (6 คน) เพราะไม่เคยผ่าตัดใดๆ มาก่อน ตัวอย่างดังนี้

“ไม่ได้กลัว ไม่ได้ฉีดยาชา ที่บ้านแพ้ว ไม่ปวดเหมือนตึงและใช้น้ำเลี้ยงตลอด” หญิง อายุ 62 ปี

“กลัว จะเป็นไขเป็นหนาว จะเป็นลม จะเป็นอะไรก็ไม่รู้เนอะ ตอนที่นั่งรถจะไปผ่า” หญิง อายุ 64 ปี

“กลัวเหมือนกัน เพราะไม่เคยผ่าตัด ผ่าตัดตาเป็นครั้งแรก” หญิง อายุ 64 ปี

“กลัวนะไม่กลัว คิดว่าเป็นต้อเนื้อมากกว่า แต่พอไปตรวจเขาบอกว่าเป็นต่อกระจกต้องผ่า ผ่าก็ผ่า” หญิง อายุ 73 ปี

“ไม่กลัวเลย เพราะผ่าหลายผ่าแล้ว..หวัระะ..” หญิง อายุ 75 ปี

“ไม่กลัว เพราะว่าดูทีวี เขาโฆษณาว่าโรงพยาบาลบ้านแพ้ว มีฝีมือดีในการผ่าตัดต่อกระจกมากละ ไม่กลัวละ” หญิง อายุ 70 ปี

“ดีจ่ะ ก็มีบ้างที่กลัว พอดีเทศบาลเขามาหา เรามีชื่อด้วยเพราะมีสิทธิ์บัตรทอง” หญิง อายุ 65 ปี

“ไม่กลัว เจ็บๆ ไม่อะไรทั้งนั้น เพราะผ่าอีกข้างมาแล้ว ปีกลาย” หญิง อายุ 78 ปี

“ก็ไม่กลัวอะไร เพราะเคยผ่าที่อยู่ชยามมาแล้ว ก็ไปทำก่อนหน้าโล่ง ก้น” หญิง อายุ 87 ปี

“ไม่กลัว..หวัระะ..ไม่เคยกลัว เพราะผ่ามาทุกอย่าง..หวัระะ..ผ่าไธรอยด์ ผ่าท้อ” หญิง อายุ 76 ปี

“ก่อนผ่าเป็นอะไรที่เครียดมาก อยากหาย ขอบคุณพระเจ้ามันไม่เจ็บและมันมีความสุขที่ดำเนินชีวิตอยู่ถึงทุกวันนี้” หญิง อายุ 62 ปี

“ไม่กลัว เพราะว่ามันมองไม่ชัด มันเต็มที่แล้ว เป็นการผ่าตัดครั้งแรก” ชาย อายุ 71 ปี

“ไม่กลัวละ เจ็บๆ ไม่เคยผ่ามาก่อน เรามันมองไม่เห็นก็อยากจะทำ อยากมองเห็น” หญิง อายุ 80 ปี

“ไม่กลัว หมอถามว่าผ่าไหมเป็นทั้งสองข้าง พอหมอถามไม่ต้องคิดเลยบอกผ่าละ” หญิง อายุ 70 ปี

2. ความรู้สึกหลังผ่าตัดต่อกระจกที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (มหาชน)

ส่วนใหญ่ตอบว่า ดี (20 คน) ชมว่าให้บริการดีทั้งแพทย์และพยาบาล ใช้เวลาผ่าตัดไม่นานประมาณครึ่งชั่วโมง ไม่ได้ฉีดยา ไม่เจ็บไม่ปวด ผ่าออกมาแล้วมองเห็นได้ดี มีอาหารให้ มีรถรับส่ง มีเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลเมืองลำสามแก้วคอยให้บริการดี มีเพื่อนไปด้วย นอนค้างคืนๆ เดี่ยว และมีญาติไปเฝ้าได้ ส่วนตอบว่าไม่ดี (2 คน) เนื่องจากใช้เวลาผ่าตัดนาน ตัวอย่างดังนี้

“ผ่านานนาน คนสองคนออกมาแล้ว เรายังไม่ออก” หญิง อายุ 64 ปี

“ผ่าข้างขวา ประมาณครึ่งชั่วโมง ไม่เจ็บ ไม่ได้หยอดยาบริการดีดี ถามหมอที่ผ่าว่า ทำไมไม่เจ็บละ ตอนต้อเนื้อเจ็บจัง” หญิง อายุ 75 ปี

“ไม่เจ็บ ไม่รู้สึกเจ็บเลย ไม่ฉีดยา ไม่ได้หยอดยา ไม่เจ็บไม่ปวด ไม่ถึงครึ่งชั่วโมง ใหม่ๆ เห็นโล่งดี” หญิง อายุ 77 ปี

“เขาบริการดีมาก ตอนเย็นมีอาหารเลี้ยง รุ่งเช้าก็มีอาหาร ป้ายตรวจเจอกับคุณหมอบ่ายสองป้ายสามโมง มีรถของเทศบาลมารับ ทุกคนบริการดีหมด เจ้าหน้าที่ดีหมดเลย โรงพยาบาลบ้านแพ้วดีดี เจ้าหน้าที่บริการดี อาหารดี ข้าวหอมมะลินุ่มนึ่ง กับข้าวก็อร่อย คนขับรถบอกคุณป้าได้กินข้าวหอมมะลินะ จริงๆ ด้วย ฝีมือดีมาก เจ้าหน้าที่ดี พยาบาลดี สองทุ่มจะปิดไฟละนะ นอนเถอะละ ผ่าไม่นาน ไม่ได้ฉีดยาชา ก่อนเข้าผ่าเขาทำความสะอาด ตามขั้นตอนเขา เขาทำดี” หญิง อายุ 70 ปี

“ดีจ่ะ ดี ผ่าข้างซ้าย ผ่าไม่นานจะ ประมาณครึ่งชั่วโมง หลานชายไปด้วย ได้พักหนึ่งคืน ที่พักดีจ่ะ” หญิง อายุ 65 ปี

“ไม่มีอะไร เขาดูแลดี..ลากเสียง..นอนคืนเดียว ผ่านานเหมือนกันเพราะฉันมีต้อเนื้อด้วยต่อกระจกด้วยสองอย่างเลย” หญิง อายุ 78 ปี

“บริการดี ไม่นานเท่าไร ประมาณครึ่งชั่วโมง ไม่ได้ฉีดยาชา เปลี่ยนเลนส์ พักคืนหนึ่งที่พัคดี พักรวมกันสี่คน รุ่งขึ้นตรวจ ปิดตาไว้ก่อน ดีก็ให้กลับ” ชาย อายุ 87 ปี

“ไม่เจ็บไม่ปวด ดีๆ ดีมากเลย เขารับส่ง ไม่เห็นเขาฉีดยาอะไร เขาได้แต่ลูบหน้าเราไปลูบหน้าเรามา บอกให้นอนเฉยๆ ไม่เจ็บ ก็ไม่เจ็บจริงๆ” หญิง อายุ 71 ปี

“ดีมาก..เสียงสูง..ดีมาก ไม่ถึงครึ่งชั่วโมง แป็บเดียว ผ่าออกมาแล้ว ไม่รู้สึกเลย เขาถามเป็นยังงัยบ้าง ขอคุณเทศบาลเมืองลำสามแก้ว ที่ให้ไปผ่า รับส่งก็ดีมาก” หญิง อายุ 62 ปี

“ผ่าตาซ้าย ใช้เวลาไม่นาน ฉีดยาชา หมอบริการดี โรงพยาบาลก็ดี ไม่เจ็บ นอนคืนหนึ่ง ไปกันหลายคน รดสองคัน หรือสามคัน” ชาย อายุ 71 ปี

“ไม่เจ็บ เจ็บๆ เขาให้มองข้างบน เหมือนเขาเอาอะไรวนๆ ไม่นาน ครึ่งชั่วโมง พยาบาลดูแลดี คนไข้นอนที่โรงพยาบาล ลูกชายไปผ่า” หญิง อายุ 80 ปี

“ผ่าแล้วให้นอนค้างคืน อยู่หนึ่งๆ เจ็บแบบจืดๆ พยาบาลดูแลดี นอนกับเพื่อนๆ หนึ่งคืนกลับบ้านไม่ให้งั้ม ให้นอนหงาย เปิดก็มองชัด ผ่ามาแล้วพอเปิดตา ชัดดี อยากให้ตามองเห็น น้ำตาเทียมต้องหยอดประจำ สรุปผ่าดีกว่าไม่ผ่า” หญิง อายุ 70 ปี

3. ประสบการณ์ ปัญหาอุปสรรค ที่ต้องนอนพักที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (มหาชน)

ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีปัญหา ผ่าเสร็จนอนค้างหนึ่งคืนที่พักรู้สึกอุ่นใจ มีเพื่อนไปด้วย คนไข้นอนรวมกันได้นอนคุยกัน ทำให้รู้จักกันมากขึ้น ญาติไปผ่าได้แต่ต้องหาที่นอนนอกโรงพยาบาล ญาตินอนรวมกันเสียค่าที่พักแต่ไม่แพง มีอาหารให้ทั้งมือเย็นและมือเช้า ตัวอย่างดังนี้

“บริการปรกติ อยู่รวมกับเพื่อน เสียงเด็กร้องบ้าง” หญิง อายุ 62 ปี

“นอนพักที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว ไม่มีปัญหา ชอบใจที่ว่าพอเสร็จให้นอนที่นั่น เข้าไปตรวจแล้วรถเทศบาลไปรับ ทุกครั้งมีไปรับไปส่ง ก็ชอบดี ไม่ต้องไปเอง” ชาย อายุ 77 ปี

“นอนคืนหนึ่ง ไปกับทีมแพทย์ มารับแล้วมาส่ง เอาแฟนไปด้วย ไม่มีปัญหา พวกญาติไปซื้อของให้กินได้” หญิง อายุ 64 ปี

“ไม่มีปัญหา ช่วงที่ผ่าไม่นานประมาณครึ่งชั่วโมง นอนพักที่โรงพยาบาลหนึ่งคืนดูแลดี ที่พักรู้สึกดี พรรคพวกเราทั้งนั้นเลย ไปรวมกัน ไปสืบทว่าคน บางคืนก็เต็ม” หญิง อายุ 64 ปี

“ได้นอนพักหนึ่งคืน บ้านแพ้วดีมาก ไม่มีปัญหาใด เป็นห้องรวม เทศบาลพาไปผ่าใช้เวลาไม่นาน พักครึ่งชั่วโมง ป้าไม่ฉีดยาชา คนมีโรคประจำตัวถึงฉีดยา” หญิง อายุ 69 ปี

“ที่พักรู้สึกดี ไม่มีปัญหา นอนรวมกับเพื่อนที่ไปด้วยกัน สนุกต่างหาก นอนคุยกันทั้งคืน” หญิง อายุ 76 ปี

4. ประสบการณ์ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดต้อกระจก เกือบทั้งหมดตอบว่าไม่เสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากการเดินทาง มีรถรับส่งที่จัดโดยเทศบาลเมืองลำสามแก้ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายตอนอยู่ที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว ทั้งค่าผ่าตัด ค่าอาหาร ค่าห้องพัก ส่วนที่ตอบว่าเสียค่าใช้จ่ายเสียเพียงเล็กน้อย เป็นค่ายาหยอดตา กับหากมีญาติไปเผาก็เสียค่าห้องพักค้างคืนซึ่งไม่แพง ตัวอย่างดังนี้

“ไม่เสียอะไรสักอย่าง มีพี่เลี้ยง ยื่นเรื่องให้ เป็นงบของผู้สูงอายุ แวนเขาก็ให้ที่ครอบตากันได้ แวนกันแดดก็ได้ฟรี” ชาย อายุ 77 ปี

“ค่าใช้จ่ายไม่เสีย ฟรีหมด คนแก่” หญิง อายุ 64 ปี

“ไม่เสียค่าใช้จ่าย ที่โรงพยาบาลบ้านแพ้วไม่ยุ่งยาก” หญิง อายุ 64 ปี

“ไม่ได้เสียอะไร มีอยู่หนึ่ง ให้ชื้อยาหยอดน้ำตาเทียมสี่สิบห้าบาท และยาอะไรอีกร้อยบาท ก็แค่นั้นเอง” หญิง อายุ 70 ปี

“ไม่ได้ชื้อยา ชื้อยาเฉพาะที่แพทย์สั่งให้ มีตามไปตรวจสองหรือสามครั้งจำไม่ได้” หญิง อายุ 65 ปี

“ค่าใช้จ่ายไม่มีปัญหา ไม่เสียค่าใช้จ่าย มีแค่ยาหยอดตา ขวดเดียวไม่คิดเงิน” หญิง อายุ 76 ปี

“ไม่เสีย ไม่มี ฟรีทุกอย่าง เขามียาหยอดมา ครั้งละสองหลอด เขามารับอีกสองครั้งไปตรวจ หมอบอกดีมากทุกคนเลย ถ้าเป็นโรให้กินยาแก้ปวดแก้อักเสบ ไม่ต้องมาหมอ บ้านแพ้วจะอย่างไร ก่อนผ่าแล้ว ตอนนั้นแสบหมด หมอให้ใส่แว่น แต่เราลืมเมื่อไรจะมีอีกโครงการแบบนี้ละ” หญิง อายุ 71 ปี

“สิทธิ์เบิกที่ลำสามแก้ว ถ้ามีปัญหา ให้ไปตามสิทธิ์ แต่อาจเสียค่าใช้จ่าย แต่ถ้าวัดได้ก็รอช่วงจัดโครงการ แต่ถ้าวัดไม่ไหวก็ไปหาหมอ” หญิง อายุ 62 ปี

“ดีมาก เขามียาให้ ให้กลับบ้าน ไม่เสียค่ายา แต่ญาติต้องหาที่นอนนอกโรงพยาบาลเสียค่าที่พักห้าร้อยบาท ญาตินอนรวมกับญาติด้วยกันได้ ก็ไม่แพงหรอก” หญิง อายุ 80 ปี

5. ความสุขหลังการผ่าตัดต้อกระจก เกือบทั้งหมดตอบว่าดี คนหนึ่งบอกว่ามีความสุขมากเหมือนได้ดวงตาใหม่ ดวงตาเป็นสิ่งสำคัญ มองเห็นหน้าหลาน ทำอาชีพและทำงานอื่นๆ ได้ นอกจากนี้ส่วนใหญ่ตอบว่าทำให้สามารถมองเห็น ดำเนินชีวิตได้เหมือนปกติสุข เช่น งานบ้าน หุงหาอาหาร ดูแลหลาน อ่านหนังสือสวดมนต์ ลดอันตราย เช่น การขับรถ ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้ไม่เป็นภาระ

แก่ผู้อื่น ส่วนที่ตอบว่าไม่ดี (1 คน) ตัวอย่างดังนี้

“ก่อนผ่าเนี่ย ผมขับรถกลางคืนไม่ได้ มันทึบ จำทางไม่ได้เลย บางทีหาทางเข้าบ้านไม่เจอทั้งๆ ที่วิ่งอยู่บ่อยๆ แต่หาไม่เจอ หาทางเข้าไม่ได้ แต่ว่าพอไปผ่าแล้วขับกลางคืนได้ มันสว่างขึ้น จุดที่มีดมันสว่างขึ้น” ชาย อายุ 77 ปี

“ผ่ามาแล้วชัดแจ้ว ที่กลัวเพราะแฟนป้าเขาผ่า มีฟองอากาศ ปวดตามาก หมอเขาบอกไม่ต้องตกใจ เราเลยไม่กลัว แต่ของเราชัดแจ้ว เปิดมา ดีใจมาก มีความสุข” หญิง อายุ 64 ปี

“ผ่ามาแล้วปกติดีค่ะ อ่านหนังสือ ดูทีวีได้ตลอด บางทีถ้าพักผ่อนไม่พอจะระคาย แต่ก่อนช่วยสอยผ้า เตี่ยวนี้ไม่เอา อ่านนิยายไม่จบเรื่อง ไม่อยากอ่านและต้องพักสายตา เวลาออกแดดต้องใส่แว่น” หญิง อายุ 64 ปี

“หลังผ่าตัดชัดดี ไม่อยากใส่แว่นรำคาญ ดูหนังสือ แดดจัดๆ ถึงใส่ ดูทีวีใช้ ปกติดูทีวีไม่ค่อยบ่อย ไม่มีอาชีพ เลี้ยงหลานหลาน ทำงานบ้าน หญิง อายุ 75 ปี

“มองเห็นแจ่มเลย เทตบาลเขาแจกแว่นด้วย ช่วยทำงานบ้าน เล็กๆ น้อยๆ ไม่ได้อ่านหนังสือ อ่านไม่ได้ ดูทีวีบ้าง เห็น ไม่ได้ใส่แว่น ที่เขาให้แว่นดำ ลดแสง บางทีก็ใส่ บางทีก็ไม่ใส่ เวลาไปข้างนอกบางทีก็ใช้บางทีก็ไม่ใช้ เอ้อ เห็น เขียนไม่เป็นใช้แปะโป้ง สอยเข็มมองเห็น ดีกว่าไม่ผ่า หญิง อายุ 65 ปี

“ตอนไม่ผ่ามองไม่เห็น ตอนผ่ามองเห็นสว่างดี แว่นตาถ้าไม่ใส่ฉันมองไม่เห็นใส่แล้วสว่างดี ถ้าไม่ใส่น้ำตาจะไหล ถ้าใส่สบายใจ ผ่ากว่าจะเสร็จโอ้ยนานต่อเนื่องด้วย อาชีพขายข้าวต้มมัด สามิตายตั้งแต่อายุ 40 ลูก 5 คน ผู้ชาย 4 ผู้หญิง คนหนึ่ง สวดมนต์ทุกวัน เห็นดี ดูทีวี เห็นชัดดีจะมีความสุข ดี ร่างกายแข็งแรง ไม่มีอะไร ก่อนผ่ามองไม่เห็น มันฝ้าๆ” หญิง อายุ 78 ปี

“ดูมันแจ่ม ก็ธรรมดา ไม่ได้เดือดร้อน ผ่าใหม่ๆ ดี แจ่มเลย เห็นดี ใส่แว่นสีดำ โรงพยาบาลให้มา กันแสงเตี่ยวนี้ไม่ได้ใช้ เตี่ยวนี้ใช้แว่นธรรมดา ชาย อายุ 87 ปี

“ผ่าข้างซ้าย มีความสุข อยู่ในบ้านเราไม่ได้ใส่แว่น แต่ออกข้างนอกใส่ ดวงตาเรารักมาก หวงมาก มันสำคัญกับชีวิตมากเลย ขอบคุณโรงพยาบาลบ้านแพ้ว อาชีพเก็บของเก่า อ่านหนังสือพระคัมภีร์ ลูกสาวไปทำงาน เราต้องดูแลหลาน ผ่าตานี้ดีขึ้นด้วย เราใส่แว่นกันลม กันแสง หญิง อายุ 62 ปี

“พอเปิดมาตอนเช้า ชัดเจนเลย รู้สึกดีใจ เพราะมันมองเห็นแล้ว..หวัระ..เสียอย่างเตี่ยวน้ำตาไหล ทั้งสองข้างเลย หยอดก็เหมือนไม่หยอด ทำอย่างไรถึงจะหาย ต้องไปหาหมอ ภรรยาพูดเสริมว่า บ้านแพ้วดูแลดีมาก ยังติดใจ..หวัระ..” ชาย อายุ 71 ปี

“กลับมาวันแรกเขาไม่ให้ทำอะไร ดีใจ อยู่มาๆ ก็มองเห็น เอาแว่นมาสักเห็นแจ้ว แว่นใช้เหมือนกันไม่ค่อยชิน ขอบถอดวาง ในบ้านก็ใส่กลัวผิดอะไรมันมัน (กับข้าว) ไม่ให้ทำอะไรหนัก หญิง อายุ 80 ปี

6. ความทุกข์หลังการผ่าตัดต่อกระจก คนช่วยดูแลปัญหา เกือบทั้งหมดตอบว่าไม่มีความทุกข์หลังผ่าตัด ส่วนเรื่องคนช่วยดูแลมีปัญหา 1 คน เพราะอยู่คนเดียว บางคนบอกว่า หยอดยาเองผิดบ้างถูกบ้าง ไม่ชอบใส่แว่น มีคล้ายๆ หยักไข่ ลอยไปมาในลูกตา มีมานบางๆ ขาวๆ ในลูกตา ตัวอย่างดังนี้

“เสียที่ว่าต้องใส่แว่น ใส่แว่นเวลาออกแดด ดูทีวีต้องใส่ เพราะสู้แสงไม่ไหว พอใส่แว่นดูก็ต๊ะ เวลารถสีขาว หรือไฟส่องตอนค่ำๆ สู้แสงไม่ได้เลย” หญิง อายุ 62 ปี

“หลังผ่าชีวิต ไม่ค่อยเหมือนเดิม มันมืด หงุดหงิด มันยังไม่รู้ แต่ก่อนใจดี มันรำคาญตรงเนี้ยที่เขาเขียน มันคล้ายๆ หยักไข่ บางครั้งก็ไม่เป็นนะ เย็บผ้าทั้งคืนทั้งวันทั้งก็มันอยากจะให้เสร็จ ไม่อยากค้าง เย็บเสื้อโหล” หญิง อายุ 64 ปี

“คนดูแล บางทีก็เค้า (สามี) บางทีก็เรา นอนไปหยอดลงไปถูกบ้างไม่ถูกบ้าง งานบ้านก็ไม่ได้ทำ เขาทำหมด” หญิง อายุ 65 ปี

“ไม่มีใครดูแล ดูแลตนเอง..หวัระ..ยาหยอดเองไม่ยาก ต๊ะ เหลือกตาขึ้นข้างบนแล้วหยอด ไม่ทุกข์ค่ะ” หญิง อายุ 69 ปี

“เหมือนมีมาน เหมือนมีอะไรสักอย่างบัง ทำให้การมองเห็นไม่ชัดเจน ข้างขวา จนเตี่ยวนี้ก็เป็นอยู่ รู้สึกได้ชักสับวัน หลังผ่า แรกๆ พยายามล้างตา พยายามเช็ด โดยเฉพาะด้านหางตาเหมือนเป็นมานบางๆ ขาวๆ ปิดทับอยู่ ไม่ได้ไปเลย ในเมื่อเขาบอกว่าเสร็จแล้ว ดูแล้ว กลับมาแล้ว โกลด้วยรัฐบาลไม่จัด ไม่พาไป ไปไม่ถูก” หญิง อายุ 73 ปี

“ลูกชายดูแล หนึ่งเดือนไม่สระผม ไม่ได้ทำอะไรเลย นอนพักผ่อนเต็มที่” หญิง อายุ 70 ปี

“หยอดเองทำเอง ก็ไม่มีใคร อยู่คนเดียว หลังใหญ่ของฉัน หลังนั้นของลูกชาย” หญิง อายุ 78 ปี

“ชีวิตทำงานบ้าน กับข้าว ชักผ้า หุงข้าว ไปข้างนอกทุกวัน เริ่มหกโมงเช้า กลับมา แปดโมง มาหุงหากิน” หญิง อายุ 62 ปี

“ครั้งแรกหยอดเองมาเรื่อยๆ ลูกชายไปทำงาน เราหยอดเองได้ก็หยอด” หญิง อายุ 80 ปี

7. ชีวิตความเป็นอยู่หลังการผ่าตัดต่อกระเจกการดำเนินชีวิตหลังการผ่าตัดต่อกระเจกของผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ดำเนินชีวิตได้ตามปกติสุข ไม่เป็นภาระให้ผู้อื่น การใช้ชีวิตประจำวัน การทำงานบ้าน ดูทีวี อ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือสวดมนต์ ทำบุญชื้อข้าวเรือน ไปไหนมาไหน ขับรถ และประกอบอาชีพ เช่น ค้าขาย จดรายการของ เก็บของเก่า เย็บผ้า แม่ครัว และขับรถแท็กซี่

“แต่ก่อนขับรถกลางคืน พอตกเย็น โห ขับไม่ได้เลย มันมืด จะมัวๆ ตา ดูทีวีต้องใส่แว่นแต่ก่อนไม่ผ่ามันจะทึบ มืดเป็นปื้นๆ ผ่าสว่าง แต่มองแสงแดดสว่าง ต้องรีบเอาแว่นมาใส่เพราะจำไป ไม่ผ่า มืด” ชาย อายุ 77 ปี

“อยู่ดีมีสุข ทีวีเห็นดี แต่หนังสือยังไม่ค่อยดี ต้องใช้แว่นปกติทำงานครัว ไม่ต้องใช้สายตา มีแว่นสายตาแล้วเขาให้” หญิง อายุ 69 ปี

“อาชีพก่อนรับจ้างทั่วไป อ่านหนังสือไม่เห็นต้องใช้แว่นสายตา ตอนไปตรวจเขาให้แว่นสีดำ แว่นสายตาซื้อ ใส่ไม่นานแค่ดูหนังสือแป๊บเดียวก็ถอด ดูทีวีไม่บ่อย ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ทำอะไร มีตัดซ่อมไปขายบ้าง คุณภาพชีวิตดี ไม่มีปัญหาอุปสรรค ดีไปผ่าที่บ้านแพ้ว ดี” หญิง อายุ 77 ปี

“ปกติ ช่วยเขาทำไปรษณีย์ (รับส่ง) สวดมนต์นิดหน่อย ออกกำลังกายวันละครึ่งชั่วโมง อ่านหนังสือบ้าง ป้าไม่ได้ไปไหน แดดจัดต้องใส่แว่น ดูทีวีเฉพาะบางครั้ง ไม่ติด” หญิง อายุ 70 ปี

“ค้าขาย จดของ อ่านหนังสือมีบ้าง เห็นชัดดี ก่อนผ่าใส่แว่น ดูทีวีประจำใส่แว่น” ชาย อายุ 87 ปี

“ไม่ค่อยใช้สายตาทำอะไร แคขายของ ดูทีวีบ้าง ไม่ค่อยอ่านหนังสือ นานๆ ที่ หนังสือพิมพ์ไม่ได้อ่านเลย ไม่ค่อยใช้แว่นกันแดด เวลาออกข้างนอกใส่ อยู่ในบ้านไม่ใส่ ไม่ติดแค่แต่ก่อนเย็บผ้า หลังผ่าไม่เย็บ” หญิง อายุ 76 ปี

“ชีวิตทำงานบ้านกับข้าว ชักผ้า หุงข้าว ไปข้างนอกทุกวัน เริ่มหกโมงเช้า กลับมาแปดโมง มาหุงหากินอยากให้อยู่คนเดียวที่มีปัญหาเรื่องเงินให้เขาช่วยสงเคราะห์ให้มีการผ่าโดยไม่ต้องอาศัยค่าใช้จ่าย ส่วนใหญ่อาศัยลูกพอทำไหวพอได้ก็ทำ หญิง อายุ 62 ปี

“อาชีพขับแท็กซี่ ผ่ามาพักอยู่พักหนึ่ง ตอนนั้นขับบ้างไม่ขับบ้าง ขับแต่กลางวัน สามสี่ชั่วโมงก็เลิกแล้ว เอาค่ากับข้าว ผ่าอ่านได้มองเห็น แห่รู้เข็มได้ไม่ค่อยอ่านหนังสือดูทีวีทุกวัน” ชาย อายุ 71 ปี

“ไม่ได้ทำอะไร หุงข้าว ใส่บาตร สงเคราะห์ไปโรงเรียน ใส่บาตร ภูบ้าน กวาดบ้านอ่านหนังสือบ้างเหมือนกันอยู่ในตู้ แต่ต้องใส่แว่นตัวมันเล็ก ถ้าเราปิดข้างนี้ๆ มัวถ้าปิดอีกข้างเห็นแจ่ว” หญิง อายุ 80 ปี

“ใช้ชีวิตปกติ อย่างก้ม อย่างหันไว้อ่านหนังสือสวดมนต์ ดูหนังสือบ้าง เป็นแม่บ้านธรรมดา ดูหลานอ้อมบ้าง ชอบดูทีวี ดูหนังชัดแต่ถ้านานๆ ตาหยาบ คุณหมอบอกถ้าออกข้างนอกให้ใส่แว่นกันแสง ใส่เห็นชัด มีหลายอัน เปลี่ยนบ้าง” หญิง อายุ 70 ปี

8. การผ่าตัดต่อกระเจกอีกข้างในอนาคตส่วนใหญ่ตอบว่าหากมีโครงการก็จะเข้าร่วมเพราะไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้รับบริการดี ชื่อเสียงของโรงพยาบาลบ้านแพ้ว ทีมแพทย์พยาบาลเก่ง สะดวกมีรถรับส่ง มีเพื่อนไปด้วย บางคนผ่าครบแล้ว มีเพียงหนึ่งคนที่ไม่คิดจะผ่าเพราะไม่มีคนดูแลตัวอย่างดังนี้

“ถ้ามีบริการก็ไป มีคนอยากไปทำเพื่อมีโครงการ ถ้ามีโครงการไป ไปทุกที่แหละ” หญิง อายุ 62 ปี

“อยากให้มีการคัดกรองทุกคน บางที่ไม่รู้ ตอนแรกผมก็ไม่รู้ แต่มองไม่เห็นคิดว่าอายุมาก เขาส่งชื่อ ไปคัดกรองอาจเพราะไม่ค่อยไปรับบริการเลยไม่ทราบข่าวถ้ามีโครงการก็เอา เพราะบริการดี” ชาย อายุ 77 ปี

“ถ้ามีโครงการ มีเพื่อนไป อุ่นใจอย่างหนึ่ง และไม่เสียสตางค์ ทางโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ต้องเสียเงิน บ้านแพ้วฟรี บางคนบอกเสี่ยง เรารว่าบ้านแพ้วเก่ง เราพูดคำนี้ละ ดูแล้วรู้สึกมืออาชีพนะ เอาอะไรไม่รู้ น้ำไปหล่อ แป๊บเดียวเรารู้สึกเย็นๆ” หญิง อายุ 64 ปี

“คิดว่าจะไม่ผ่าอีก ถ้าข้างนี้เป็น ยกเว้นว่ามันจะบอดมืดไปเลย อย่างนั้นก็ไปอีกเรื่องแต่ว่าแค่รำคาญ ก็คิดว่าทนเอาเพราะเข็ดมากกว่า เกือบเดือน ฉันผอมลงไป 5 กิโลไม่ค่อยได้กินอะไร ไม่รู้ว่าจะไปติดต่อกับใคร ข้างบ้านรู้แต่ว่าเข้าเขาไป เย็นเขากลับ พูดก็ไม่ได้พูดกัน ชีวิตไม่เหมือนอยู่บ้านนอก รู้จักกันทั่วหมู่บ้าน” หญิง อายุ 73 ปี

“อีกข้าง ยังไม่ผ่า หมอไม่ได้บอกอะไร มัวแบบจางๆ หมอยังไม่ได้นัด ตาอีกข้างหนึ่งยังไม่มีแผนที่จะผ่าที่ไหน ยังไม่ป่วย ยังไม่ได้ใช้อะไร มีบัตรทอง คนในครอบครัวมี น้อง

ชายมีสิทธิ์บัตรทองไปโรงพยาบาลธรรมศาสตร์” หญิง อายุ 70 ปี

“อยากทำที่เก่าแหละ ฝีมือเขาดีจริงๆ เจ็บคนึงบอกว่า ดี แจ่มดี หมอเขาดีมาก” หญิง อายุ 71 ปี

9. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสุขภาพตาสำหรับผู้สูงอายุ มีความต้องการให้จัดโครงการคัดกรองและผ่าตัดต้อกระจก ทุกปี สำหรับผู้สูงอายุ เพราะคิดว่าผู้สูงอายุเป็นกันหลายคน เสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ช่วยสงเคราะห์ ผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส ตัวอย่างดังนี้

“ไม่ค่อยมีความรู้ อยากได้โครงการแบบนี้อีก” หญิง อายุ 64 ปี

“อยากให้ทำทุกปี ทำดีอยู่แล้ว” หญิง อายุ 75 ปี

“ตาใสปิ๊ง อยากให้ราชการบริการคนทั่วๆ ไปเยอะๆ หน่อย คนเป็นกันเยอะ” หญิง อายุ 70 ปี

“ดีแล้ว ถ้ามีโครงการคราวหน้าอยากให้กระจายข่าวให้ทั่วถึง” หญิง อายุ 65 ปี

“ดี บ้านแพ้วดีหมด หมอหมอ เอาอกเอาใจ ต้อนรับดี” หญิง อายุ 78 ปี

“ไม่มีอะไร ฝ่าบ้านแพ้วมีรถส่ง เทศบาล ใช้ชีวิตปกติ มี มั่วบ้าง อยู่ได้ก็อยู่ไป เวลาป่วยไปที่ศูนย์แพทย์แล้วไป ธรรมศาสตร์” ชาย อายุ 87 ปี

“ไม่เป็นไร หมอยุ่งพอหมอ เราไปได้ก็ไปเอา ไม่ไกลไม่ ไกล” หญิง อายุ 76 ปี

“อยากให้มีโครงการบ่อยๆ ทำที่เก่า (โรงพยาบาล บ้านแพ้ว)” หญิง อายุ 71 ปี

“อยากให้ช่วยเหลือคนที่มีความรู้เรื่องนี้ ให้ช่วย สงเคราะห์ มีการผ่าโดยไม่ต้องอาศัยค่าใช้จ่าย ส่วนใหญ่ อาศัยลูกพอทำไหวก็พอได้ทำ” หญิง อายุ 62 ปี

“อยากให้ดูแลกันไป คนที่ด้อยโอกาส ทำให้มองเห็น” ชาย อายุ 71 ปี

“น่าจะมีความรู้เรื่องสายตาเยอะ ไม่มีคำรักษา อยากให้ จัดทุกปี บางคนไม่มีก็ไม่มีจริงๆ ลำบาก” หญิง อายุ 80 ปี

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ อภิปรายผลและสรุปได้ว่า ชีวิต ความเป็นอยู่หลังการผ่าตัดต้อกระจก ทำให้ผู้สูงอายุสามารถ มองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น ดำเนินชีวิตได้เหมือนปกติสุข ในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น หุงหาอาหาร ใส่บาตร ดูแลหลาน ทำงานบ้าน ดูทีวี อ่านหนังสือโดยเฉพาะหนังสือสวดมนต์

ลดอันตรายอุบัติเหตุ เช่น การขับรถไปไหนมาไหน หกล้ม ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้ (เช่น ค่าขาย จดรายการ ของ เก็บของเก่า เย็บผ้า แม่ครัว และขับรถแท็กซี่) มีผลต่อ ด้านจิตใจ ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น ทำให้ชีวิตมีคุณค่า มีความ สุข อีกทั้งไปเข้าร่วมกิจกรรมนอกบ้านได้ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ ในสังคม มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีของมาส โลว์ ว่าความต้องการของมนุษย์สองลำดับแรก คือ ด้าน ร่างกาย และด้านความปลอดภัย ส่วนที่มีปัญหาหลังการ ผ่าตัดต้อกระจก คือขาดคนช่วยเหลือหลังการผ่าตัดเพราะอยู่ คนเดียว ซึ่งหากได้รับการเยี่ยมจะดีใกล้เคียงกับงานวิจัย⁸⁻¹¹ การเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน บอกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนะนำจะ ทำให้ผู้ป่วยมีชีวิตดีขึ้น

การทำโครงการคัดกรองต้อกระจก เป็นโครงการที่ได้ ผลดี ผู้สูงอายุที่เข้ารับการผ่าตัดที่โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (มหาชน) พึงพอใจต่อการให้บริการตั้งแต่มีรถรับส่งที่จัดให้ โดยเทศบาลเมืองลำสามแก้ว มีเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการ สาธารณสุขเมืองลำสามแก้ว เดินทางไปด้วยและคอยอำนวยความสะดวก ยื่นเอกสารและดูแลเรื่องต่างๆ มีเพื่อนๆ ไป ด้วยกันหลายคนทำให้อุ่นใจ การผ่าตัดโดยทีมงานแพทย์ และพยาบาลที่มีความชำนาญด้านนี้จึงมีชื่อเสียง มีบริการ อาหาร นอนพักค้างคืนหนึ่งคืนโดยสามารถมีญาติไปเฝ้าได้ ไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เพราะมีสิทธิ์ประกันสุขภาพ (บัตรทอง) และมีการติดตามผลการผ่าตัด

ข้อเสนอแนะ

ควรจัดโครงการคัดกรองและผ่าตัดต้อกระจกทุกปี และ ทำวิจัยเชิงปริมาณโดยการประเมินคุณภาพชีวิต เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เป็นตัวเลข

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักนโยบาย และยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข. Available from: bps.Ops.moph.go.th/index.php?mod=bps&doc=5
2. วัฒนีย์ เ็นจิตร, ภฤศ หาญอุตสาหะ, โสภณ เอี่ยมศิริถาวร, อุดมปานรัตน์, ผ่องพักร์ ชูศรี, และ ฉวีวรรณ เ็นจิตร. รายงานสำรวจ สภาวะตาบอด สายตาเลือนราง และโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุข ในประเทศไทย พ.ศ.2549-2550. วารสารจักษุสาธารณสุข 2550; 21(1): 1-94.

3. Furtado JM, Lansingh VC, Carter MJ, Milanese MF, Pena BN, Gherzi HA, et al. Causes of blindness and visual impairment in Latin America. *Surv Ophthalmol* 2012; 57(2): 149-77.
4. Thulasiraj RD, Nirmalan PK, Ramakrishnan R, Krishnadas R, Manimekalai TK, Baburajan NP, et al. Blindness and vision impairment in a rural south Indian population: the Aravind Comprehensive Eye Survey. *Ophthalmology* 2003;110(8):1491-8.
5. Gunnlaugsdottir E, Arnarsson AM, Jonasson F. [Visual impairment and blindness in Icelanders aged 50 years and older - the Reykjavik Eye Study]. *Laeknabladid* 2013; 99(3): 123-7.
6. Ramakrishnan R, Nirmalan PK, Krishnadas R, Thulasiraj RD, Tielsch JM, Katz J, et al. Glaucoma in a rural population of southern India: the Aravind comprehensive eye survey. *Ophthalmology* 2003; 110(8): 1484-90.
7. โกศล คำพิทักษ์, ศรีเมือง พลังฤทธิ์, วงศ์มณี วัดพวง, ธนพล ศรีบัว, พรเทพ พงศ์ทวีกร, วิศิษฐ์ วายูรกุล. ความชุกของโรคตาผู้สูงอายุในโครงการตรวจคัดกรองภาวะสุขภาพตา ของศูนย์บริการปฐมภูมิ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารธรรมศาสตร์เวชสาร* 2557; 14(4): 537-43.
8. รุ่งฤดี อ่อนทา, สุทธิพร มูลศาสตร์, ปาหนัน พิทยภิณู. การพัฒนารูปแบบการเยี่ยมบ้านแบบมีส่วนร่วมระหว่างพยาบาลวิชาชีพและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ* 2559; 34(4): 19-27.
9. สุภาพร มาลีวรรณ, สมเสาวนุช จมูศรี, อภิญา วังศรีพิริโยธา. ผลของโปรแกรมการเยี่ยมบ้านต่อความเชื่อด้านสุขภาพ การปฏิบัติตัว และค่าความดันโลหิตของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในชุมชน. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ* 2559; 34(4): 63-72.
10. สาวิตรี สมมงคล, วสันต์ เจริญสินทรัพย์, มยุรี ลีทองอิน, วิลาวรรณ พันธุ์พฤษกุล. การพยาบาลเพื่อฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุหลังผ่าตัดช่องท้องแบบเร่งด่วน. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ* 2559; 34(3): 12-9.
11. แก้วดา นาที, สุภาภรณ์ รัตนสิมากร, นุจรินทร์ พันโกฏี, ปิยะฉัตร วรรณาสุนทรไชย, จีระนาถ ศรีวรรณมาศ. กระบวนการพัฒนาแนวทางการจัดการความปวดในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด โรงพยาบาลอุดรธานี. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ* 2559; 34(3): 174-84.